

Leon Oblak

Sonetni venec

PASIJON MENGORE

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-193.3
27-534.3-312.8
738.5(497.4Volče):929Rupnik M.I.

OBLAK, Leon, 1966-

Pasijon Mengore : sonetni venec / Leon Oblak ; [avtor mozaika
Križev pot na Mengore Marko Ivan Rupnik ; fotografije Foto Červ]. -
1. ponatis. - Ljubljana : Salve, 2010

ISBN 978-961-211-524-1

252075776

SPREMNA BESEDA

Mengore ali Sveta Marija pri Tolminu je starodavna Božja pot v častitljivi volčanski prazupniji. Marijina cerkvica na grebenu predalpskega hribovja nad Volčami, ob vznožju katerega se vije reka Soča, je od 14. stoletja tesno povezana z usodo prebivalstva Tolminske in Gornjega Posočja. Turški vdori, kobilice, sušne letine, potresi in druge naravne in zgodovinske ujme so ljudi gnali pod Marijino varstvo; tod so se zbirali puntarski 'jogri' in načrtovali boj za staro pravdo, med I. svetovno vojno so Mengore postale nepremagljiva trdnjava umirajočega Avstroogrškega cesarstva in prav na tem hribu je na stotine vojakov še zadnjič izgovorilo besedo Mama.

Leta 1928 je iz vojnih razvalin ponovno zablestela obnovljena cerkev Mengorske Marije, opremljena z ekspresionističnimi poslikavami Toneta in Mare Kralj, h kateri se je v času fašizma zgrinjala vse večja množica romarjev iz raznih krajev in vseh stanov.

Na pobudo 'mengorskega očka' – Alojza Kodermaca – župnika v Volčah so bile leta 1932 ob poti na Mengore pozidane kapelice križevega pota, pred katerimi so romarji in domačini z molitvijo in pesmijo ohranjali in utrjevali 'materino' besedo in tako so Mengore postale ena sama velika učilnica slovenske kulture.

Časi II. svetovne vojne in po njej so nasilno posegli v dušo ljudstva in mu poskušali iztrgati Marijino materinsko varstvo; eno izmed takih dejanj je bilo porušenje kapelic križevega pota leta 1954.

Napočil je čas, da 'gora', ki je bila priča tolikega gorja, postane znamenje življenja, svetlobe in upanja! Zato odločitev za ponovno postavitev križevega pota na Mengore.

Kot v Kosovelovi poeziji 'bolečina vzcveti v lepoto' se v mozaičnih podobah Rupnikovega križevega pota, ki simbolizirajo stoletno bojevanje za staro pravdo, pravico obstoja in biti ljudstva ob Soči, trpljenje preliva v likovno simfonično pesnitev večne Lepote, ki vedno znova daje smisel življenjski poti vsakega človeka.

In to je bil eden izmed umetnikovih namenov pri snovanju Mengorskega križevega pota, postavljenega leta 2008: z Lepoto ozdraviti starodavne in nedavne rane. Ob nerazumljivem pritlehnem dejanju skrunitve teh umetnin, ki se je zgodilo neke noči v letu po tem, je priznani slovenski estet pristavil, da je to le dokaz, da je bil ta križev pot postavljen na pravo mesto.

*Smelo zveni trditev, ki jo je Dostojevski zapisal v romanu *Idiot*, da bo Lepota rešila svet, vendar nič manj smelo ni prepričanje, da je tudi v vsakem človeškem bitju nekaj lepega in dobrega.*

*S sonetnim vencem *PASIJON MENGORE*, ki ga je Leon Oblak napisal pod vtipom Rupnikovih vrhunskih podob v mozaiku, se k ustvarjalcem, ki so jim Mengore vzbudile umetniški navdih, pridružuje novo ime.*

Vsem bralkam in bralcem te meditativne pesnitve naj bo tudi ta križev pot v spodbudo, kako vsak dan znova temo presvetliti na sveti poti, ki pelje v odrešenje.

*Silvester Gaberšček
Ljubljana, februar 2010*

*Sonetni venec posvečam vsem častilcem Matere Božje na Mengorah
in vsem, ki ob križevem potu na Mengore iščejo Njegovo bližino.*

Avtor

I.

JEZUSA OBSODIJO NA SMRT

Presveta pot, ki pelje v odrešenje,
pot milosti, miru in odpuščanja,
naj Kristus s svojim zgledom darovanja
navdihne tudi nas za spokorjenje.

Pri Kajfu se začenja sramotenje,
posmeh, laži in kriva pričevanja,
prestrašen spričo groženj in kričanja,
Pilat obsodi ga na usmrčenje.

Če kdo od nas ga z grehi ponižuje,
lahko si kot Pilat roké umije,
a duša od miru se oddaljuje.

In kdor se v hudih preizkušnjah skrije,
lahko usodo svojo objokuje,
a večno sonce le čez križ posije.

MAGISTRALE

KRISTUSOV SPUST V PREDPEKEL

Presveta pot, ki pelje v odrešenje,
A večno sonce le čez križ posije,
Spoznanje v Božjo voljo se prelije,
Iz smrti se rodilo bo življenje.

Jeruzalem ponuja razsvetljenje,
Odsev svetlobe mrak sveta prekrije,
Nebo v ljubezen temno noč zavije,
Molitev je odgovor na trpljenje.

Edino On zna tèmo presvetliti;
Neskončno dober v svoji veličini
Grenkobo zna v sladkost nam spremeniti.

Odmev zdaj z Golgote doni v praznini,
Resnice se ne more več prikriti,
En sam je Bog, mogočen, Troedini.

Leon Oblak

PASIJON MENGORE

Avtor mozaika 'Križev pot na Mengore': Marko Ivan Rupnik

Fotografije: Foto Červ

Oblikovanje: Leon Oblak in Anton Zupančič

Jezikovni pregled: Marta Rutar

Izdala: SALVE d.o.o. Ljubljana

Za izdajatelja: Herman Gregorič

Prelom: Anton Zupančič

Tisk: Grafika Zlatečan d.o.o.

Prvi ponatis

Naklada: 500 izvodov

ISBN 978-961-211-524-1